

POSTANOWIENIE

Dnia 24 maja 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Eugeniusz Wildowicz (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Andrzej Ryński

SSN Dorota Rysińska

w sprawie **A. K.**

skazanego z art. 148 § 2 pkt 4 k.k. w zw. z art. 64 § 2 k.k. i in.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 24 maja 2016 r.,

wniosku obrońcy skazanego o wznowienie postępowania

zakończonych prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 3 lipca 2001 r., sygn. akt II AKa [...],

zmieniającym wyrok Sądu Okręgowego w S.

z dnia 7 marca 2001 r., sygn. akt III K [...],

postanowił

1. oddalić wniosek o wznowienie postępowania,

2. obciążyć skazanego A. K. kosztami sądowymi postępowania o wznowienie.

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w S. wyrokiem z dnia 7 marca 2001 r., sygn. akt III K [...], uznał A. K. za winnego między innymi dokonania w dniu 8 września 1999 r. w S., w warunkach powrotu do przestępstwa, dwóch czynów polegających na oddaniu po nie mniej niż dwóch strzałów z nieustalonego pistoletu kaliber 6,35 mm do M. C. oraz do R. S., w wyniku czego w następstwie spowodowanych obrażeń nastąpił masywny krwotok wewnętrzny i zgon obu wymienionych, tj. popełnienia dwóch przestępstw z art. 148 § 2 pkt 4 k.k. w zw. z art. 64 § 2 k.k. i za to skazał go na karę

dożywotniego pozbawienia wolności oraz orzekł wobec niego pozbawienie praw publicznych na okres 10 lat. Ponadto A. K. został uznany za winnego czynu z art. 157 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 2 k.k. popełnionego w dniu 6 kwietnia 1998 r. w S. , za który skazano go na karę roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności. Na podstawie art. 88 k.k. Sąd Okręgowy w S. wymierzył oskarżonemu karę łączną dożywotniego pozbawienia wolności.

Po rozpoznaniu apelacji obrońcy oskarżonego oraz pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego, Sąd Apelacyjny w [...] wyrokiem z dnia 3 lipca 2001 r., zaskarżony wyrok w odniesieniu do oskarżonego A. K. zmienił w ten sposób, że uchylił orzeczenie o środku karnym pozbawienia praw publicznych. W pozostałym zakresie wyrok w odniesieniu do tego oskarżonego utrzymał w mocy.

Postanowieniem z dnia 3 września 2002 r., sygn. akt V KKN 408/01, Sąd Najwyższy oddalił kasację obrońcy skazanego A. K. jako oczywiście bezzasadną.

W dniu 22 listopada 2011 r. obrońca z urzędu skazanego A. K. wystąpił z wnioskiem o wznowienie postępowania, w którym to domagał się, w trybie art. 546 k.p.k. w zw. z art. 97 k.p.k., sprawdzenia okoliczności uzasadniających wniosek o wznowienie postępowania, to jest przesłuchania w charakterze świadków: R. K., I. Ł., P. Ł. i B. Z.. Postanowieniem z dnia 17 stycznia 2012 r., sygn. akt V KO 54/11, Sąd Najwyższy ten wniosek o wznowienie postępowania oddalił.

W dniu 5 sierpnia 2013 r. do Sądu Najwyższego wpłynął kolejny wniosek o wznowienie postępowania obrońcy skazanego A. K. w powyżej wskazanej sprawie. Powołując się na przepisy art. 542 § 1 k.p.k. w zw. z art. 540 § 1 pkt 2 lit. a k.p.k. obrońca wniósł o: wznowienie postępowania, „uchylenie wyroku Sądu Apelacyjnego w [...], którym A. K. uznany został winnym popełnienia zarzuconych mu czynów i skazany na karę dożywotniego pozbawienia wolności” oraz o „przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania właściwemu sądowi”. We wniosku obrońca domagał się sprawdzenia okoliczności uzasadniających wniosek o wznowienie postępowania, to jest przesłuchania w charakterze świadków: R. K., S. C. (przebywających w Zakładzie Karnym w G.), A. G. i D. G., zwrócenia się do Zakładu Karnego w G. o nadesłanie wykazu osób z którymi w trakcie odbywania kary pozbawienia wolności w latach 1999-2001 odbywał karę K. Ś., a także zwrócenia się do Prokuratury Apelacyjnej w [...] o nadesłanie informacji

dotyczących P. D. i P. Ł.. Postanowieniem z dnia 6 listopada 2013 r., sygn. akt V KO 67/13, Sąd Najwyższy wniosku o wznowienie postępowania nie uwzględnił.

Obecnie obrońca skazanego złożył kolejny wniosek o wznowienie postępowania wskazując jako podstawę prawną art. 540 § 1 pkt 1 i pkt 2 lit. a k.p.k. i wniósł o uchylenie wyroków Sądu Apelacyjnego w [...] oraz Sądu Okręgowego w S. i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania „właściwemu sądowi”.

W uzasadnieniu wniosku podniósł, że w sprawie dopuszczono się przestępstwa złożenia fałszywych zeznań przez świadków anonimowych T-01 i T-02, co miało wpływ na treść wyroku skazującego A. K.. Autor wniosku wskazał, że nie było możliwe dołączenie prawomocnego orzeczenia stwierdzającego popełnienie przestępstwa, bowiem w tej sprawie A. K. złożył w dniu 20 listopada 2015 r. w Prokuraturze Rejonowej w S. zawiadomienie o przestępstwie z art. 233 § 1 k.k. w zb. z art. 239 § 1 k.k., które zarejestrowano pod sygnaturą 1 Ds. [...]. Postanowieniem z dnia 8 grudnia 2015 r. prokurator odmówił wszczęcia śledztwa w tej sprawie wobec przedawnienia karalności czynu. Do wniosku dołączono m.in. kserokopię zawiadomienia o przestępstwie z dnia 20 listopada 2015 r. oraz postanowienie o odmowie wszczęcia śledztwa z dnia 8 grudnia 2015 r.

Prokurator Prokuratury Krajowej w pisemnym stanowisku z dnia 4 kwietnia 2016 r. wniósł o oddalenie wniosku o wznowienia postępowania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniosek nie jest zasadny.

Wzruszenie w trybie wznowienia postępowania prawomocnego wyroku, co do którego istnieje prawne domniemanie poprawności tego orzeczenia, jest związane z istnieniem enumeratywnie wymienionych w rozdziale 56 k.p.k. podstaw ku temu. Na wnioskodawcy zatem ciąży obowiązek precyzyjnego wykazania tych podstaw, w sposób zgodny z obowiązującym prawem.

Przepis art. 540 § 1 pkt 1 k.p.k., na który powołuje się w swoim wniosku obrońca, przewiduje wznowienie postępowania, jeżeli w związku z postępowaniem dopuszczono się przestępstwa, a istnieje uzasadniona podstawa do przyjęcia, że mogło to mieć wpływ na treść orzeczenia. Aby skutecznie ubiegać się o wznowienie postępowania w oparciu o wskazaną podstawę, konieczne jest ponadto spełnienie warunku określonego w art. 541 § 1 k.p.k. Przewiduje on, że czyn, o którym mowa

w art. 540 § 1 pkt 1 k.p.k., musi być ustalony prawomocnym wyrokiem skazującym, chyba że orzeczenie takie nie może zapaść z przyczyn wymienionych w art. 17 § 1 pkt 3-11 lub w art. 22 k.p.k. W tym zaś wypadku – zgodnie z przepisem art. 541 § 2 k.p.k. – wniosek o wznowienie postępowania powinien wskazywać wyrok skazujący lub orzeczenie zapadłe w postępowaniu karnym, stwierdzające niemożność wydania wyroku skazującego. W orzecznictwie Sądu Najwyższego ugruntowane jest zapatrywanie, że w sytuacji gdy orzeczenie stwierdzające popełnienie takiego przestępstwa nie może być wydane z uwagi na przeszkody procesowe, w tym przedawnienie karalności czynu, obowiązek wykazania wysokiego, mogącego mieć wpływ na treść orzeczenia, prawdopodobieństwa zaistnienia przestępstwa obciąża wnioskodawcę. Warto w tym miejscu odwołać się wprost do treści postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 5 grudnia 2012 r., sygn. akt III Ko 28/12 (OSNKW 2013, z. 1, poz. 10), w którym m.in. stwierdzono, że „orzeczenie wymienione w art. 541 § 2 in fine k.p.k., umarzające postępowanie, powinno zawierać ustalenie świadczące o popełnieniu przestępstwa odpowiadającego warunkom określonym w art. 540 § 1 pkt 1 k.p.k., albo co najmniej przytaczać okoliczności wskazujące na (uprawdopodobniające) jego dokonanie. Nie będzie to możliwe w dwóch wypadkach: w razie wydania postanowienia o zawieszeniu postępowania (art. 22 k.p.k.) albo odmowy wszczęcia postępowania z powodów określonych w art. 17 § 1 pkt 5-11. W tej ostatniej sytuacji, to jest stwierdzenia już na wstępie wymienionych przeszkód, niemożliwe jest wszczęcie postępowania, bo zakazuje tego dyspozycja art. 17 § 1 in princ. k.p.k. Wówczas jednak na wnioskodawcy ciąży obowiązek wskazania okoliczności świadczących o dopuszczeniu się przestępstwa w związku z postępowaniem”.

Temu obowiązkowi obrońca skazanego nie sprostał.

Niewątpliwie nie można uznać za wystarczające do wykazania zaistnienia przesłanki z art. 540 § 1 pkt 1 k.p.k. wskazanie przez występującego z wnioskiem orzeczenia zapadłego w postępowaniu karnym, stwierdzającego niemożność wydania wyroku, w szczególności jeśli zważyć, że zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przez świadków anonimowych przestępstwa z art. 233 § 1 k.k. i z art. 239 § 1 k.k., skazany A. K. złożył dopiero po upływie 14 lat od wydania prawomocnego wyroku w jego sprawie. W opozycji do twierdzeń obrońcy w

zakresie zaistnienia podstawy z art. 540 § 1 pkt 1 k.p.k. stoi również jego twierdzenie zawarte w piśmie z dnia 26 kwietnia 2016 r., będącym odpowiedzią na stanowisko prokuratora Prokuratury Krajowej, że brak wcześniejszego złożenia przez skazanego zawiadomienia o przestępstwie wynikał z niedostrzegania przez niego przez ostatnie 14 lat znamion przestępstwa w zachowaniach świadków *incognito*. Oczekiwanie zaś oskarżonego na wszczęcie postępowania w sprawie o czyn z art. 233 § 1 k.k. i z art. 239 § 1 k.k. przez organy szeroko pojętego wymiaru sprawiedliwości w świetle jednoznacznego brzmienia art. 304 § 1 k.p.k. było nieuzasadnione.

Przede wszystkim jednak nie spełnia wymogu wykazania, że w związku z postępowaniem dopuszczono się przestępstwa złożenia fałszywych zeznań, podjęta przez obrońcę skazanego ponowna, odmienna w stosunku do przeprowadzonej przez sądy obu instancji, ocena zeznań świadków anonimowych T-01 i T-02. Wnioskodawca w istocie nie wskazał bowiem dowodów uzasadniających zaistnienie przestępstwa, które zgodnie z art. 540 § 1 pkt 1 k.p.k. może uzasadniać wznowienie postępowania a tylko przeprowadził ponowną analizę w zakresie warunków w jakich świadkowie anonimowi prowadzili obserwację, ich wskazań co do miejsca i osób biorących udział w zdarzeniu, co do zachowania pozostałych uczestników i drogi odejścia sprawcy z miejsca zdarzenia oraz udzielonych przez tych świadków informacji o innych ewentualnych świadkach zdarzenia. Dokonał także konfrontacji zeznań świadków anonimowych z zeznaniami świadków I. Ł. i J. D., jak też analizy ustawienia sprawcy względem pokrzywdzonych na podstawie ułożenia łusek od pocisków oraz posłużenia się przez sprawcę pistoletem z tłumikiem. Taki zabieg ma na celu jedynie wymuszenie kolejnej oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego i doprowadzenie w ten sposób do zmiany ustaleń faktycznych, co w postępowaniu wznowieniowym jest oczywiście wykluczone. W judykaturze ugruntowany jest bowiem od lat pogląd, że w toku postępowania o wznowienie nie jest dopuszczalne badanie prawidłowości oceny materiału dowodowego dokonanej przez sądy orzekające w sprawie (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 24 listopada 1994 r., III KO 67/94, LEX nr 22092). Podkreślić należy – o czym zdaje się zapominać występujący z wnioskiem - że to nie wznowienie postępowania ma być środkiem do ujawnienia przestępstwa,

lecz stwierdzenie popełnienia przestępstwa w związku z postępowaniem, może dopiero stanowić podstawę do wystąpienia o jego wznowienie (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 czerwca 2008 r., III KO 26/08, LEX nr 398525).

Odnotać również wypada, że wnioskodawca mimo odwołania się na wstępie wniosku do podstawy prawnej wznowienia postępowania określonej w art. 540 § 1 pkt 2 lit. a k.p.k. nie przedstawił w dalszej części tego pisma nowych faktów i (lub) dowodów wskazujących na to, że skazany nie popełnił czynu albo czyn jego nie stanowi przestępstwa lub nie podlega karze. Stąd odnoszenie się do tej problematyki jest bezprzedmiotowe.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy postanowił jak na wstępie.